

Nr 267.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om ändring i förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften, m. m.; given Stockholms slott den 12 maj 1944.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

1:o förordning om ändring i förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften, och

2:o förordning om ändrad lydelse av 19 § förordningen den 6 november 1908 (nr 129) angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper.

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

F ö r s l a g
till
förordning om ändring i förordningen den 19 november 1914 (nr 383)
angående stämpelavgiften.

Härigenom förordnas, att 1, 3, 7 och 40 §§ förordningen den 19 november 1914 angående stämpelavgiften¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

1 §.

I fråga om stämpel till expeditionerna hänföras statsmyndigheterna till följande avdelningar:

Fjärde avdelningen.

Rikets hovrätter; — — — flygförvaltningen; civilförsvarsstyrelsen; lotsstyrelsen; — — — socialstyrelsen; utlänningskommissionen; pensionsstyrelsen; — — — skogsstyrelsen.

3 §.

I avseende på expeditionernas förseende med stämpel gäller, med de här nedan i 7 § nämnda undantag och med iakttagande av vad i 4 § stadgas om inteckningskontrollstämpel, denna tariff:

	1		2		3		4		5	
	Avd.		Avd.		Avd.		Avd.		Avd.	
	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.
----- <i>Patentbrev</i>					<i>fritt</i>					

¹ Senaste lydelse, se beträffande 1 § 1928: 317 (där förordningen i dess helhet är återgiven). 1943: 423 och 1944: 88; beträffande 3 och 7 §§ 1928: 317, 1930: 243, 1931: 169, 1932: 285, 1933: 378. 1934: 327, 1935: 310; 1936: 330, 1937: 511 och 942, 1938: 323, 1939: 330, 1940: 389, 1941: 115, 1942: 462. 1943: 72, 149 och 423 ävensom 1944: 88 samt beträffande 40 § 1928: 317.

7 §.

Från stämpelavgift enligt detta kap. är kronan befriad.

Dessutom äro från stämpelavgift enligt detta kap. befriade:
akademier och — — — överförmyndare.

Frihet från stämpel enligt detta kap. — dock icke med avseende å avskrift och bevis, som på begäran utfärdas till annan än part — äger jämväl rum i ärenden rörande ogiltighetsförklaring — — — moderskapsunderstöd; i ärenden, som avses i lagen om sterilisering eller lagen om kastrering; i ärenden, som avses i 4 § andra stycket — — — inom yrkesinspektionen.

Konungen äger — — — utländska hamnar.

40 §.

Stämpelförsäljare, som — — — osålda stämplor.

Varje år — — — hållna inventeringar.

Jämväl å — — — äga rum.

Stämplor till expeditioner, vilka hos stämpelförsäljaren kvarligga utlösta eller enligt kvitto av vederbörande förrättningsman eller postverket utsänts för indrivning eller mot postförskott och ännu icke äro utlösta, må i den i första stycket omnämnda uppgift och i inventeringsinstrument särskilt upptagas såsom stämplor till utlösta expeditioner.

Förteckning för — — — i länet.

Denna förordning träder i kraft i vad den avser ändring i 3 § den 1 januari 1945 samt i övrigt den 1 juli 1944. Den, som jämlikt före den 1 januari 1945 gällande bestämmelser erlagt föreskriven avgift till stämpel å patentbrev, som utfärdas efter nämnda dag, äger ej återfå avgiften.

F ö r s l a g
till
förordning om ändrad lydelse av 19 § förordningen den 6 november 1908 (nr 129) angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper.

Härigenom förordnas, att 19 § förordningen den 6 november 1908 angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper¹ skall hava följande ändrade lydelse.

19 §.

Beträffande restitution samt uppbörd och redovisning för överlåtelsestämpelar skall i tillämpliga delar iakttagas vad som finnes föreskrivet i 21 samt 43—45 §§ förordningen angående stämpelavgiften.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelade uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling, och skall äga tillämpning jämväl beträffande stämpelavgift, som dessförinnan erlagts.

¹ Senaste lydelse av 19 § se 1914:384.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 12 maj
1944.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORF, WIGFORSS, SKÖLD, ERIKSSON, QUENSEL, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF, RUBBESTAD.

Efter gemensam beredning med chefen för justitiedepartementet samt t. f. chefen för socialdepartementet, statsrådet Rosander, anmäler chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, *fråga om ändring i förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften, m. m.* samt anför därvid följande.

1. Stämpelavgiften hos civilförsvarsstyrelsen.

I fråga om stämpel till expeditionerna hänföras statsmyndigheterna enligt 1 § stämpelförordningen till fem olika avdelningar. Alla statsmyndigheter, som icke särskilt angivits under någon av dessa avdelningar, äro att hänföra till första avdelningen.

Jämväl enligt § 1 expeditionslösenförordningen hänföras myndigheter, hos vilka expeditionslösen äger rum, till fem olika avdelningar. Myndighet, som icke särskilt angivits under någon avdelning, äger emellertid icke uttaga lösenavgift.

I proposition nr 268 till innevarande års riksdag har Kungl. Maj:t framlagt förslag till bl. a. civilförsvarslag. Där i förutsättes inrättandet av en ny central myndighet, civilförsvarsstyrelsen, vilken från och med den 1 juli 1944 skall under Konungen utöva den centrala ledningen av civilförsvaret. Då centrala myndigheter och institutioner i fråga om stämpel till sina expeditioner i allmänhet tillhöra fjärde avdelningen i 1 § stämpelförordningen, torde civilförsvarsstyrelsen, därest lagförslaget antages av riksdagen, böra hänföras till nämnda avdelning. Jag tillstyrker därför förslag till riksdagen om tillägg till stämpelförordningen i förevarande avseende samt förutsätter, att Kungl. Maj:t vid bifall därtill senare förordnar om motsvarande ändring i expeditionslösenförordningen.

2. Stämpelavgiften hos utlänningskommissionen.

På hemställan av chefen för socialdepartementet har Kungl. Maj:t den 14 april 1944 beslutat att till riksdagen avlåta proposition (nr 254) angående den centrala organisationen för utlänningskontrollen, därvid Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen anvisa anslag till ett provisoriskt fristående organ för vissa utlänningsärendens handläggning, benämnt utlänningskommissionen. Till kommissionen skall enligt förslaget överflyttas handläggningen av de i utlänningslagen och därtill hörande författningar avsedda ärenden, som för närvarande ankomma på socialstyrelsen, samt, med visst undantag, dylika ärenden, som nu handläggas av utrikesdepartementets expedition för utländska passärenden. Den nya organisationen är avsedd att träda i kraft den 1 juli 1944.

Då lösen och stämpelavgift hos utlänningskommissionen torde böra utgå efter samma grunder som hos socialstyrelsen, förordar jag, att till riksdagen avlåtes förslag om kommissionens upptagande i fjärde avdelningen i 1 § stämpelförordningen, till vilken avdelning socialstyrelsen hänförts. Till frågan om motsvarande ändring i förordningen angående expeditionslösen torde jag senare få återkomma.

3. Stämpelfrihet för patentbrev.

Enligt 3 § stämpelförordningen skall patentbrev förses med stämpel till ett belopp av tio kronor.

I 7 § förordningen den 16 maj 1884 (nr 25) angående patent föreskrives, att den som söker patent skall inom viss tid till patentmyndigheten inbetala en avgift (utfärdningsavgift) av femtio kronor ävensom till stämpel å patentbrevet tio kronor. I händelse patent ej varder meddelat, återbetalas erlagda avgifter.

Enligt det förslag till ändring i patentförordningen, som genom proposition nr 176 förelagts innevarande års riksdag, skall stämpelavgiften inbegripas i utfärdningsavgiften, vilken i samband därmed höjts till sextio kronor. Vidare öppnas möjlighet till befrielse från utfärdningsavgift, där patent sökes av uppfinnaren och det finnes förenat med stor svårighet för honom att erlagga avgiften. Ändringarna föreslås skola träda i kraft den 1 januari 1945.

I enlighet härmed torde bestämmelsen i stämpelförordningen om stämpel å patentbrev böra upphävas från och med den 1 januari 1945.

4. Stämpelfrihet i ärenden enligt lagarna om sterilisering och kastrering.

I samband med antagandet av lagen den 18 maj 1934 om sterilisering av vissa sinnessjuka, sinnesslöa eller andra som lida av rubbad själsverksamhet infördes i 7 § stämpelförordningen föreskrift om frihet från stämpel i ärenden, som avsågos i nämnda lag. Såsom skäl härför åberopades, att för sterili-

sering i allmänhet krävdes tillstånd av medicinalstyrelsen och att dennas resolutioner i dylika ärenden skulle betinga en icke obetydlig kostnad, därest icke stämpelfrihet medgäves. 1934 års lag har sedermera ersatts av lagen den 23 maj 1941 om sterilisering, vilken trädde i kraft den 1 juli 1941. Ifrågavarande stadgande i 7 § stämpelförordningen synes på grund härav böra omformuleras.

Enligt 1941 års lag erfordras, utom i vissa fall, tillstånd av medicinalstyrelsen för sterilisering, även då åtgärden avser annan än den, som lider av sinnessjukdom, sinnesslöhet eller annan rubbning av själsvärksamheten. Då det torde få anses ligga i statens intresse att underlätta sterilisering, när sådan överhuvud taget är tillåten, synes vid förenämnda omformulering stämpelfriheten icke böra begränsas till sådana fall, som avsetts i 1934 års lag, utan frihet från stämpel föreskrivas i alla ärenden, som avses i lagen om sterilisering.

Vid innevarande års riksdag har genomförts en lagstiftning om kastrering. Enligt den i ämnet den 24 mars 1944, nr 133, utfärdade lagen, vilken träder i kraft den 1 juli 1944, gäller såsom huvudregel, att kastrering kräver tillstånd av medicinalstyrelsen. Om sådant tillstånd söktes av enskild person, skulle styrelsens resolution i ärendet enligt stämpelförordningens nuvarande innehåll komma att förses med stämpel av 20 kronor för första arket samt 4 kronor för varje följande ark.

Då det beträffande kastrering liksom i fråga om sterilisering är ett allmänt intresse att underlätta åtgärdens företagande, när erforderliga indikationer föreligga, synes sådan ändring böra vidtagas i stämpelförordningen, att expeditioner i ärenden enligt lagen om kastrering — såväl medicinalstyrelsens expeditioner som expeditioner från andra myndigheter — icke skola stämpelbeläggas. Stadgande härom torde böra införas i 7 § stämpelförordningen.

5. Ändring av stämpelförordningen i fråga om stämpelmedlens redovisning.

Jämlikt 40 § stämpelförordningen gäller för närvarande, att stämpelförsäljare, som i förskott mottagit stämplarna, är skyldig att för vart och ett av årets tre första kalenderkvartal till generalpoststyrelsen insända en uppgift över sammanlagda värdet av de vid kvartalets utgång hos honom befintliga osålda stämplarna. Vidare skall vid slutet av varje år hos sådan stämpelförsäljare anställas inventering till utrönande av värdet av osålda stämplarna. Inventering må, när omständigheterna därtill föranleda, jämväl å annan tid verkställas hos stämpelförsäljaren. I kvartalsuppgift och inventeringsinstrument må såsom stämplarna till outlösta expeditioner särskilt upptagas — utom stämplarna till hos stämpelförsäljaren kvarliggande expeditioner — också stämplarna till expeditioner, vilka enligt kvitto av vederbörande förrättningsman utlämnats för indrivning och ännu icke utlösts.

Genom kungl. cirkuläret den 5 november 1943 (nr 772) till statliga och kommunala myndigheter om postverkets anlitan­de för delgivning av myndighets beslut m. m. har Kungl. Maj:t framhållit lämpligheten av att myndigheterna i de fall, då annat tillvägagångssätt icke är särskilt föreskrivet eller eljest av omständigheterna påkallat, i stället för att begära handräckning i görligaste mån anlita postverket för delgivning av myndighets beslut, tillställande av underrättelser eller handlingar från myndighet eller indrivning av lösenbelopp och andra avgifter, varmed beslut eller handlingar må vara belagda.

Det är att förmoda att med anledning av cirkulärets innehåll indrivning av stämpelavgifter för outlösta expeditioner i betydande utsträckning kommer att ske genom postförskotts­försändelser i stället för, såsom hittills, genom anlitan­de av exekutiva myndigheter.

Till följd härav synes genom ändring i 40 § stämpelförordningen stämpel­försäljare, som där avses, böra medgivas att såsom stämplor till outlösta expeditioner särskilt upptaga — utom stämplor till kvarliggande expeditioner och till expeditioner, vilka äro under indrivning genom exekutiva förrättningsmäns försorg — också stämplor till expeditioner, vilka genom postverket utsänts för indrivning. Såsom kvitto av postverket bör härvid kunna godtagas i vederbörlig kvittensbok införd bestyrkt uppgift, att till den person, som är skyldig lösa expeditionen, utsänts försändelse, belagd med postförskott å det ifrågavarande beloppet.

6. Restitution av stämpelavgift, som erlagts jämlikt förordningen den 6 november 1908 (nr 129) angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper.

Vid överlåtelse av fondpapper genom köp eller byte skall enligt förordning den 6 november 1908, nr 129, i regel erläggas en särskild stämpelavgift. För sådant ändamål skall, då köp eller byte sker, upprättas en avräkningsnota, vilken skall för­ses med stämpel till belopp, som närmare angives i förordningen. Skyldighet att upprätta avräkningsnota åligger någondera av eller båda kontrahenterna eller, om avtalet förmedlats av tredje man, förmedlaren. Den som är pliktig att upprätta avräkningsnota, är också skyldig att belägga densamma med föreskriven stämpel. För underlåtelse i berörda avseenden stadgas bötesstraff.

Av det sagda framgår, att stämpelbeläggningen i förevarande fall överlämnats åt den stämpelpliktiges egen åtgärd. En dylik anordning innebär tydligen vissa risker för den enskilde som, om han beräknar stämpeln för lågt, riskerar åtal och, om han beräknar den för högt, lider ekonomisk förlust. Med tanke härpå och på andra liknande fall har tillskapats möjlighet att på förhand inhämta besked av statlig myndighet om stämpelpliktens omfattning. Bestämmelserna härom, som återfinnas i en förordning av den 22 juni 1911, nr 51 s. 4, innebära i huvudsak följande. Där någon på förhand

önskar vinna upplysning, huruvida eller med vilket belopp i visst fall stämpelavgift skall utgå enligt gällande författningar angående stämpelavgifter, äger han hos statskontoret erhålla dylik upplysning, utom vad angår dels sådana enskilda handlingar, vilka vid ingivandet till statsmyndighet skola förses med stämpel eller vilkas stämpling skall ske genom postverkets försorg, dels ock statsmyndighets expedition. Av statskontoret meddelad upplysning är bindande för statsverket. Mot meddelad upplysning må klagan icke föras, sökande dock obetaget att efter erläggande av stämpelavgift i enlighet med den meddelade upplysningen i föreskriven ordning söka restitution av vad han kan hava erlagt för mycket.

Det torde vara mycket sällsynt, att vid köp eller byte av fondpapper stämpel erlägges med högre belopp än som bör utgå. Erfarenheten visar emellertid att sådana fall förekomma. I fall då stämpel erlagts, som antingen alls icke bort utgå eller som bort utgå med lägre belopp än det erlagda, torde möjlighet böra finnas att till vederbörande återbetala det för mycket erlagda, något som tydligen även förutsattes i 1911 års författning. Uttryckliga bestämmelser härom saknas emellertid i fondstämpelförordningen och även om det finge anses tillåtet att analogivis tillämpa bestämmelserna om restitution i förordningen angående stämpelavgiften, enligt vilka i förevarande fall ärendets prövning skulle ankomma på Kungl. Maj:t, torde det till undanröjande av tveksamhet härutinnan vara lämpligt, att i 19 § fondstämpelförordningen intages en direkt hänvisning till nyssnämnda bestämmelser. Hänvisningen torde böra avse även sådana fall, då stämpelavgift erlagts redan innan förordning i ämnet trätt i kraft.

Den ändring i stämpelförordningen, som föranledes av ändringen i patentförordningen bör, såsom förut angivits, träda i kraft den 1 januari 1945. Övriga ändringar i stämpelförordningen torde böra gälla från och med den 1 juli 1944. Den nya lydelsen av 19 § fondstämpelförordningen bör tillämpas från och med dagen efter den, då förordning i ämnet utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

I enlighet med det anförda ha inom finansdepartementet upprättats förslag till

- 1) *förordning om ändring i förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften, och*
- 2) *förordning om ändrad lydelse av 19 § förordningen den 6 november 1908 (nr 129) angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper.*

Föredragande departementschefen hemställer härefter, att de upprättade författningsförslagen måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Kungl. Maj:ts proposition nr 267.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet.

Rolf Arfwedson.